

ĐẠO THỜI

NGUYỄN VĂN CƯ

Trong Trời Đất, không có cái gì giữ mãi được nguyên trạng mà không biến đổi. Mọi vật từ nhỏ đến lớn đều thay đổi từng giây từng phút, ngày này sao ngày khác, đêm này sang đêm khác, không lúc nào ngừng nghỉ.

Một ngày qua là một ngày mất đi, ta không thể có năng lực gì kéo lại. Trong ngày có buổi sáng, buổi trưa, buổi tối, tháng thì có tuần, sóc, vọng, huyền, mai; năm thì có bốn mùa Xuân, Hạ, Thu, Đông. Mọi sự chuyển vận im lặng ấy, Trời Đất cứ từ từ tiến năm này qua năm khác, không giây phút nào dừng đứng. Cái vừa mới, đã thành ra quá khứ, rồi liên tiếp nhau mãi mãi, không có cái gì đã thành mà lại không biến đổi.

Con người sống trong Trời Đất cũng phải thay đổi, như mới, đây ra chào đời bằng những tiếng khóc oe oe mà nay đầu đã bạc, răng đã long. Người muốn sống phải thích hợp với các sự thay đổi của mình và cảnh vật chung quanh mình. Đói thì ăn. Khát thì uống, trẻ làm theo trẻ, già làm theo già, ban ngày làm việc, ban tối nghỉ ngơi, mùa hè mặc áo mát, mùa đông mặc áo ấm.

Nhà nông phải tùy theo thời tiết mà trồng trọt. Nhà buôn phải tùy theo thời giá mà tính toán. Nhà chính trị phải tùy theo thời thế mà hoạt động.

Tóm lại ta phải biết tùy thời mà xử sự, mà tiến thoái. Biết được thời cơ của Trời, biết những lúc Thái, Bỉ để nên làm hay tránh đi, biết “Bỉ cực” thì “Thái lai”, sau cuộc hỗn loạn xáo trộn đến cực điểm thì đến cuộc trật tự qui củ, sau thời loạn đến thời bình. Biết một chính thế, một quốc gia đều có cái Thời của nó, cực thịnh thì suy đến, cực suy thì thịnh đến.

Phải biết sự vật có biến thì mới có tiến, không biến tức là định mà định là thoái. Đào Trời Đất thì không có định, vì cứ hết cái qua thì có cái lại, qua qua lại lại không cùng vậy.

Sự biến hóa của Trời Đất như sự mở, sự đóng mà đạo Thời cứ qua lại mãi.

Anh em Công Chánh chúng ta, ai cũng đã có “Thời” của mình. Thật vậy, mọi anh em, sau khi tốt nghiệp ở Trường đều đã có dịp đem khả năng kỹ thuật, hiểu biết chuyên môn, hăng say phục vụ đất nước, xây dựng các công trình kỹ thuật khắp mọi nơi mà hiện nay đồng bào trong nước đang sử dụng. Rồi đến “thời” chúng ta nhu trăm ngàn đồng bào khác phải bỏ nước ra đi vì thời thế, tản mát lạc lõng khắp năm châu. Người thì đáp máy bay, người thì vượt núi băng rừng, kẻ thì ra khơi vượt bể, với trăm ngàn khó khăn nguy hiểm. Cuối cùng, chúng ta đã tới nơi mà ta gọi là “Thế Giới Tự Do”. Nơi đây chúng ta đã phải phấn đấu để thích hợp với tình thế mới, nếp sống mới, chấp nhận cả những công việc không thích hợp với khả năng chuyên môn của mình để tồn tại, để vươn lên.

Mười ba năm đã qua, đa số chúng ta sau những cơn thử thách đã đứng vững, trở lại làm nghề cũ của mình hoặc vươn lên cao hơn trước, một số đã thành công trong những phạm vi khác. Nói chung mọi người đã tiến đến chỗ tạm ổn định cuộc sống cho mình, cho gia đình nơi đất lạ quê người. Mỗi cá nhân chúng ta đã “tùy thời” mà biến đổi để thích ứng với hoàn cảnh mới, phong tục mới, xã hội mới.

Đối với tập thể Công Chánh, chúng ta có thể tự hào là trong những hoàn cảnh khó khăn phức tạp, ngay từ buổi đầu, chân ướt chân ráo chúng ta đã cho ra đời một bản tin Công Chánh để liên lạc, thông tin giữa các anh em tản mát ở mọi phương, để tỏ tình tương thân tương ái, ngoài việc hướng dẫn được các anh em mới tới, còn giúp được các anh em còn kẹt tại quê nhà, tinh thần sa sút và tài chánh thì kiệt quệ.

ĐẠO THỜI

Sáng kiến quý giá này đã thành công tốt đẹp. Nó đáp ứng ý mong mỏi của mọi người nên được sự ủng hộ thật lòng của toàn thể. Vì lẽ đó nên mặc dầu thiếu thốn đủ thứ, phụng tiệc, tài chánh, nhân sự, nó vẫn vững vàng tồn tại cho tới ngày hôm nay.

Bản tin được đặt tên "Lá Thư Công Chánh" để tỏ ý khiêm cung trong phạm vi đã hạn định, theo ý của các anh em trong ban sáng lập. "Lá Thư" đã làm được nhiệm vụ của nó, nhưng nó đã cũng tùy thời mà thay đổi. Ban phụ trách từ Mỹ chuyển sang Louisiana, rồi từ Louisiana trở về Mỹ, rồi lại chuyển sang Gia Nã Đại, từ Gia Nã Đại sang Pháp và mới rồi lại từ Pháp trở về Cali, để San Diego phụ trách. Sự thay đổi ban phụ trách và địa điểm phát hành, từ xứ này sang xứ khác đã đem lại cho "Lá Thư" nhiều sắc thái mới nhưng nội dung và hình thức vẫn giữ nguyên như mục đích của buổi ban đầu.

Về hoạt động tập thể thì riêng tại Cali hàng năm chúng ta vẫn tổ chức được một buổi họp thường niên vào dịp trước hay sau Tết Nguyên Đán Âm lịch và đôi khi một vài phiên họp bất thường vào giữa năm mục đích để chúc mừng năm mới, gặp gỡ hàn huyên, ăn uống vui chơi giải trí và nhắc lại các kỷ niệm xa xưa, thời làm Công Chánh. Đôi khi có bạn nào ở Pháp, ở Úc, ở Canada tới thì có tổ chức từng nhóm hội họp để tiếp đãi, thăm hỏi, chụp hình kỷ niệm. Như vậy tinh thần gắn bó, đoàn kết giữa các đồng nghiệp thường được nuôi dưỡng duy trì và có hơ còn được tiếp tục như thế thêm một thời gian.

Tình trạng này có nên giữ nguyên như vậy không? Câu trả lời là không vì theo như các lẽ trình bày ở trên vì cái gì cũng có "thời" của nó, nếu ta không biết để thích ứng kịp thời thì sẽ bỏ lỡ mất nhiều thuận lợi cho các hoạt động về sau. Sự việc không nên để đứng vững trong khi các sự việc chung quan ta đã đổi thay. Cái cũ không phải là không ham, nhưng nó đã không đủ vì không lợi dụng được các điều kiện mới, hoàn cảnh mới.

Trước hết là tập thể ta đã đổi thay nhiều sau 13 năm qua, nhờ đa số đã ổn định được đời sống. Tập thể đã lớn dần và mạnh lên do mỗi năm lại có thêm một số anh em mới đến tăng cường.

Thời thế cũng thay đổi nhiều trên chính trường quốc tế cũng như tại Việt Nam. Cộng đồng người Việt của chúng ta, ở khắp mọi nơi đã bắt đầu chuyển hướng, gạt bỏ các sự bất đồng đi từ chổ lục đục chia rẽ thờ ơ đến chổ ngồi lại hăng say đoàn kết để tìm một đường lối hoạt động cho thời thế sắp tới.

Là những người tốt nghiệp đại học, tham dự thành phần trí thức của cộng đồng, chúng ta có trách nhiệm phải theo kịp các biến chuyển đó.

Trong phạm vi chuyên nghiệp, vì thừa hưởng một tinh thần đoàn kết cố hữu đã sáng tỏ trong 13 năm qua, chúng ta có thể dễ dàng làm được nhiều việc hữu ích. Chúng ta có một cái vốn kỹ thuật dồi dào, nhiều kinh nghiệm quý giá học hỏi được ở nhiều nước tiên tiến Anh, Pháp, Mỹ, Úc, Nhật, Đức, những kinh nghiệm đó nếu để mai một theo ngày tháng thì thật là uổng phí.

Chúng ta, sau những cơn khủng hoảng về tinh thần và vật chất vừa qua, thử bình tĩnh nhìn lại quê nhà, nơi đó nền kỹ thuật còn thô sơ, các chuyên viên còn bị bạc đãi, "chuyên" mà không "hồng" vẫn bị bỏ rơi, có "tài" mà không có "đảng" vẫn là vô dụng. Là người ở nước nhà lâu năm (9 năm sau biến cố 30-4-75) được thấy những chuyến xe lửa cũ kỹ chạy không quá 20 miles một giờ mà giờ đi, giờ đến sai chạy từ 6 đến 12 giờ là thường, những quang cảnh đào kinh rầm rộ, dẫn thủy nhập điền, đào đất bằng tay, chuyển tay từ người này sang người khác, những cánh đồng đào kinh thoát thủy ngang dọc lợi ích không thấy nhưng chỉ thấy nước mặn tràn vào, phèn độc nổi lên làm giảm năng suất. Có hỏi người phụ trách thì được trả lời là Đảng đã quyết định thì không sai được, mà nếu người làm sai thì xin Đảng cho sửa lại, có gì phải lo.

Còn rất nhiều chuyện về sự phá hư các công trình kỹ thuật cơ sở máy móc do sự thiếu khả năng và tinh thần vô trách nhiệm của Cán bộ Đảng.

Tôi đã từng thấy nhiều hồ sơ nghiên cứu quý giá của các Bộ được đem xé ra làm giấy gói hàng, gói đồ tại các tiệm chạp phô, tại các chợ. Các cán bộ phụ trách việc lưu trữ hồ sơ đã hàng ngày lấy ra đem bán ki lô để bù vào đồng lương yếu kém của mình. Như thế các tài liệu nghiên cứu công phu thuộc các Hội Nghị Quốc Tế, của các chuyên viên ngoại quốc sẽ mất dần. Một người bạn cũ Công Chánh của tôi ở Hanoi vào, phụ trách việc tu bổ và khuyếch trương hệ thống thủy điện Đanhim có đến tìm tôi để hỏi về các tài liệu nghiên cứu và xây cất hệ thống này. Tôi trả lời: Tại Bộ có nhiều tài liệu đầy đủ về hệ thống này. Anh bạn trả lời đã đến tìm nhưng chẳng còn gì cả.

Với cung cách cán bộ kỹ thuật như vậy với sự điều hành các cơ sở nhà máy như vậy và nhất là với tinh thần vô trách nhiệm và sự bảo vệ các tài liệu kỹ thuật như vậy, thử hỏi làm sao mà nền kỹ thuật nước nhà không đi giật lui.

(xem tiếp trang 16)

Là những chuyên viên, chúng ta nên quan niệm là việc ra đi của chúng ta là bất đắc dĩ, là đất nước ta chẳng có tội tình gì, người có tội là các cấp lãnh đạo Cộng Sản. Họ đã mù quáng hụt hót theo đuổi những chính sách lỗi thời, những giáo điều mà họ đã học được từ ba bốn chục năm về trước, ngay nay không sai một mảy may giá trị nào cả.

Những nước cộng sản đàn anh của họ như Nga Sô, Trung Cộng đã bắt đầu chuyển hướng vì đã thấy sự khuyết điểm của Chủ nghĩa Marx-Lênin trong khi đó các cán bộ già nua của Bộ Chính Trị Hanoi vẫn khu khu theo đuổi các chính sách cũ, ôm lấy quyền hành, bảo vệ quyền lợi, khinh thường dư luận.

Cái “thời” của Chủ nghĩa Cộng Sản từ thịnh đã bắt đầu suy thì cái “thời” của các cán bộ già nua đó cũng chẳng còn được bao lâu, sớm muộn gì họ cũng sẽ bị đào thải. Và có thể đến sớm hơn những gì chúng ta mong đợi.

Là dân Việt, đa số chúng ta chắc không muốn gửi thân vĩnh viễn nơi đất người vậy là chuyên viên ta nên chuẩn bị hành trang ngay từ giờ để có gì mang về đóng góp cho việc xây dựng xứ sở, khi thời cơ thuận tiện và chính thể đã thay đổi.

Chúng ta trước khi ra đi đã hiểu thấu tình trạng các cơ sở kỹ thuật thuộc ngành nghề của mình, giờ đây chỉ cần biết là hiện nay nó đã tồi tệ đi rất nhiều. Vậy chỉ cần tìm phương thuốc chữa nào để con bệnh có thể dần dần bình phục. liều thuốc quá mạnh, quá bổ con bệnh sẽ không chịu nổi. Ý tôi muốn nói ta phải nghiên cứu và sưu tầm một cách thực tế, sao có thể áp dụng nhanh chóng ngay được, tùy theo phương tiện và vật liệu, nhân công và tài chánh trong nước. Những kỹ thuật, phương pháp tân tiến quá e không có lợi ngay vì chưa dùng được.

Để có thể phổ biến khuyến khích các công cuộc nghiên cứu sưu tầm như vậy, chúng ta có thể sử dụng Lá Thư Công Chánh để làm môi trường giới thiệu và gởi ý kiến. Như vậy Lá Thư Công Chánh nên đổi là Tập San Công Chánh để có chỗ cho các công cuộc khảo cứu sưu tầm kỹ thuật, khoa học về sau. Ta đừng nên ngại về chữ Công Chánh vì sợ không thu hút được các ngành nghề khác như Điện Lực, Hóa Xa, Thủy lợi, v.v... Ta chỉ cần định nghĩa Công Chánh như khi Bộ Công Chánh mới được thành lập tức gồm cả Kiều Lộ, Hoá Xa, Điện Lực, Thủy Lợi, Kiến Thiết, Hàng Không, v.v... là chúng ta có thể hóa giải được các phân vân suy nghĩ.

Điều cốt yếu là ta có thực muốn làm không và muốn làm thì phải làm gì?

Để khởi đầu, chúng ta có thể áp dụng một phương pháp khiêm tốn. Sẵn có sự tổ chức, thay vì chỉ tổ chức hội họp mỗi năm vào dịp Tết Âm lịch để hàn huyên tâm sự, chúng ta sẽ tổ chức thêm một hoặc nhiều phiên họp nữa vào lúc thuận tiện và biến nó thành một cuộc hội thảo chuyên môn, nơi đây chúng ta có thể trình bày những hiểu biết về các kỹ thuật và phương pháp tân tiến để so sánh tính toán cho sự áp dụng về sau. Chúng ta cũng có thể trao đổi ý kiến về các sáng chế, khám phá, cải tiến trong phạm vi ngành nghề mà chúng ta đang làm hay nghiên cứu. Chúng ta có thể mời các bậc đàn anh ở khắp nơi có nhiều hiểu biết và kinh nghiệm trong nghề đến thuyết trình, gởi ý kiến và tài liệu.

Những tài liệu về cuộc Hội Thảo này sẽ được gom lại, in ra và phổ biến bởi ban phụ trách của tập thể. Lúc đầu cuộc Hội Thảo tạm giới hạn trong vài tiểu bang, sau nếu thành công sẽ mở rộng cho toàn quốc và các nơi khác.

Vì hoạt động mở rộng, tập thể của chúng ta cần phải có một tổ chức, chặt chẽ hơn. Chúng ta nên nghĩ đến việc thành lập một Ái Hữu Công Chánh để tiện bề giao dịch, gom góp tài chánh, phân định trách nhiệm để thi hành các trách nhiệm mà tập thể giao phó.

Nói thì dễ, làm thì khó, thường thì cái khó là do lòng người ngại nọ e kia. Đường xa vạn dặm bao giờ cũng phải bắt đầu từ lúc bước chân ra khỏi cửa. Cái quan trọng là bạn đã thấy đến lúc phải bước ra khỏi cửa chưa? Cái cần thiết là các bạn đã thấy đến “thời” chúng ta phải làm một cái gì chưa? Thời thế nó không đợi chúng ta, nếu không ra đi thì không bao giờ tới.

Tôi ước mong sẽ nhận được nhiều ý kiến của các bạn về các nhận xét và đề nghị ở trên trong Lá Thư mùa Hè sắp tới.

NGUYỄN VĂN CƯ
San Diego 12/1988

